

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) znes vselej
80 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta
po pošti in v Ljubljani na
mesec — 80 "
posamezne številke po — 7 "
Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija v
Blaznikovi tiskarnici na Bregu.

Izhaja

po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Šola.

(Dalje.)

Mislino si gospodarja, kateri ima srédnje, pa dobro posestvo, vrh tega pa tudi obilno družino, kakih osmero ali devetero otrok. Troje sinov pošlje ta oče v šolo, češ, da bi se izšolali in ložej od njega si kruh služili. — Sinovi hodijo pridno v šolo, stanejo očeta od leta do leta več, prihodki doma ne zadostujejo, dolg se dela in sčasoma se posestvo popolnoma zadolži. Sinovi so dospeli čez mnogo let do visokih šol, do vseučilišča in so ga tudi izvršili. Bili so izšolani, pa navdihnjeni z duhom brezvérskim, ptujstva navzeti in neprijatelji domovine, se za hišo očetovo ne zmenijo, ktera zaradi njih vsa zadolžena bila je poslednjič od upnikov prodana, starši z ostalimi otroci pa pognani po svetu. Oče in mati morata gostovati, drugi otroci pa služiti.

Je-li ta oče razumno ravnal, da je tri sinove v šolah imel, ko bi bil komaj enega zdrževati zamogel? Je taka skrb in ljubezen staršev pametna, če za ene otroke vse store, vse druge in sami sebe pa zavržejo? Mislino, da ne. In glejte, v enaki razmeri je vstanova šol, vsaj tukaj pri nas na Kranjskem. Tu se ni gledalo na zmožnost sosesk o zdržanju šolskih oseb in potreb, tu se je le slišalo: „šola mora biti, in vprašanje je le, kako boste učitelja plačevali; plačati ga morate, le vedeti hočemo, kako mu boste plačilo dajali? „Ko bi bile soseske vse zadosti močne in premožne, bi bilo to lahko, ali med njimi je neizrečeno velik razloček, razloček kakor noč in dan. Nektere srenje so silno majhne, in te soseske naj imajo svojo šolo in naj plačujejo po 400 do 500 goldinarjev učitelju leto na leto, organistu pa še posebej! Taka naloga ni kaka

igrača, in ni se čuditi, če se zdaj, ko se nova plača vpeljuje, ljudje pogledujejo, z glavami majejo, za ušesi se praskajo, marsiktero psovko izustijo in sem ter tje hudo rentočijo.

Tudi nabiranje plače ni dobro vredjeno. Namesto na davke napraviti naklad, ki bi se z davki vred v davkariji pobiral in učiteljem na pobotnice izplačeval, bode morala soseska ta denar med sosesčani sama pobirati, in nabranega v davkarijo nositi, kjer se bode učiteljem izplačeval. Kdor vé iz skušnje, kako radi ljudje za take in enake reči dajejo, ta bo tudi vedel, koliko sitnosti, zoprnosti in težave čakajo moža, kateri bo ta denar po soseski pobiral, in kolika priložnost k prepričanju je s tem pobiranjem dana, koliko neprijetnih in zavjedavnih opazek se bo moglo slišati, in kako slabo je postava za mirno vživanje zasluženega plačila in za spoštovanje učiteljevo skrbela.

Pa bode kdo izmed intelegence nam podrobil: „Pijančujejo pa lahko; dokler ljudje imajo denar za „šnops,“ ne more še tako slabo biti.“

Res je, pijancev se ne manjka in jih pri spačenosti in slabosti človeški tudi nikoli manjkalo ne bode. Toda med pijančevanjem so razločki. Nekteri pijejo, da si za nekoliko časa zatope skrbi in zljajšajo življenje; nekteri pijejo, ker težko delajo in se po dokončanem delu, posebno v sobotih, hočejo nekoliko pokrepčati. Da jih večkrat goljufa in se ušemijo, je tudi res. So pa tudi pravi pijanci; taki so bili, so še zdaj, in bodo tudi znanprej — prava nadloga in nečast za človeštvo! Taki so navadno zapravljalci in bodo „šnopsljali“, dokler bo le kje zaslediti kaj okroglega; raji bodo na davkih dolžni ostali, kakor da bi si na pijači pritrgali. Kadar pa tudi taki več ne pijejo, kadar njih pijančevanje po krčmah poneha in vse povsod potihne, potem je le

dvoje misliti: ali so ljudje popolno v se šli, se spoznali in poboljšali, ali pa so popolno opešali. In če zadnji vzrok obvelja, potem pa joj! Davki začno zaostajati in strašnejši „krach“ od unega, ki je bil majnika meseca na Dunajski borski, bode po celem cesarstvu nastopil, kajti brez davkov mora zastati vsa državna mašina! Kaj takega misliti pa je strašno! Šole tedaj vpeljati in kmeta siliti, da jih zdržuje, brez prevdarka, je li to mogoče, in brez vse primere, koliko soseske premorejo, ni pametno, ampak po našem priprostem zapopadku zelo nepremišljeno.

(Konec prihodnjič.)

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

Državni zbor, ki je imel včeraj sejo, se pred 20. januarjem ne bo več zbral. — Ustavoverna „Morgenpost“ priporoča spravo s Čehi.

„Pest. Cor.“ poroča, da cesar ni sprejel odpovedi ogrskega ministra Szlavy-a; tedaj ostane dosedanje ministerstvo. — Hrvaški ban Mažuranič se je 8. t. m. vrnil v Zagreb. „Pest. Cor.“ piše, da se je v Pešti posvetoval o imenovanju novih sekcijških načelnikov; Živkovič je neki odločen za sekcijškega načelnika v ministerstvu notranjih zadev, Devenčin v ministerstvu prava, Muhič pa ostane v ministerstvu bogočastja.

Vnanje države.

Pruska vlada bode neki odpravila kolek za časnike, pa vpeljala tolikanj ojstrejo tiskovno postavo. — Španjski je sporočila, da nikakor ne misli polastiti se Filipinskih otokov. — Učni minister je izdelal spomenico, o pregre-

Podlistek.

Nov krivoverec.

(Konec.)

Po ti poskušnji se je mladenec nekoliko časa zdržal in je še le pozneje začel zopet tje zahajati, pa le na skrivnem, in ko ga je nek gospod pismeno opominjal in svaril, je tajil, da več tje ne zahaja. Ker je pa vendar celo vsaki dan, v časih tudi po dvakrat na dan sleparja obiskoval in njegovi za to nič niso vedili, je gospodu, ki je videl, kaj bo z mladenčem, če ne bo zapustil sleparja, potrpežljivost prešla ter je pisal ljudem, pri katerih je mladenec stanoval, in jih opomnil sramote, ktero jim napravlja. Mislil je, da je še čas mladenča rešiti, pa bilo je že prepozno, „sv. mož“ ga je tako zvito podučeval, in tako daleč premotil, da je rekel, da raje umrje, kakor da njega zapusti. Res je rajši zapustil gotovo in sijajno srečo in k njemu stanovat šel,

kjer še dandanes prebiva. Vsak si lahko misli, kakošno sramoto je s tem svojim napravil.

Naj bralcem povemo tudi nekoliko nauk in bogokletstev, ktere slepar uči, in smo jih ali sami slišali iz mladenčevih ust, ali pa od drugih vrjetnih ljudi.

Fratnik namreč uči in trdi, da on z Bogom govori, da njega hodi sam Kristus spovedovat. Ko je ta svoj nauk pred nekim gospodom izustil, ga je ta tako močno zavrnil, da jo je brž v drugo sobo potegnil in si ni upal pred njim še dalje trditi. Ker pa vé, da duhovniki njegovemu nauku nasprotujejo, kar tudi morajo, uči svoje učence, da ne smejo duhovnikom nič verovati, ker oni nič ne vedo, ako bi hoteli kaj znati, morali bi prej k njemu v šolo hoditi. To mora biti zares zelo učen mož! Svojega „angelskega mladenča,“ tako namreč imenuje mladenča, o katerem smo prej govorili, je na ta nauk tako navezal, da je nekemu gospodu, kateri je bil nekdanj njegov duhovni voditelj, naravnost rekel, da več veruje svojemu „učniku“, kakor pa njemu.

Ko je „sv. mož“ hišo zidal, je pri neki priložnosti rekel: „Naj prosi Trst Boga, da ne bi bila moja hiša še dodelana, ker potem se bo začel moj nauk očitno podučevati. Pa hiša je dodelana in v Trstu se nič hudega ni zgodilo, svojega nauka pa močicelj od tistega časa očitno še čisto nič ni razširil, le nekaj lahkovernih ljudi k njemu zahaja zdravja si iskat, pa večidel le ponoči. Vendar imajo ti ljudje tudi svoje zборе. Kdaj pa zborujejo, bi utegnil ga kdo vprašati? Dnevi njihovega zborovanja nam niso znani, a znan nam je čas; zborujejo namreč, kakor prosto-zidarji, po noči. Če so bili ti zbori takrat le zato ponoči, ker se jih „mladi apostelj“ čez dan udeležiti ni mogel, ali pa iz strahu pred ljudmi, nam ni znano. Pa naj bo temu že kakor hoče, noč ima svojo moč, ponoči se nar več greha stori, in že po tem se lahko spozna omenjena sleparija. Da pa „sv. mož“ še ne more očitno razširiti in učiti svojega nauka, temu je krivo tudi to, ker si še ni pridobil dvanajst aposteljnove; še le potem, kakor je sam rekel,

ških škota Ledochovskega. Ker je Bismark pritrdil, da se bode izročila sodnji za cerkvene zadeve, da stopi na noge, ker je pretekla čas, ki je bil škofu odločen, da se škofiji prostovoljno odpove, česar pa ni hotel storiti. Ledochovski se te sodnje ravno toliko boji, kakor kneza Bismarka. Čem bolj ga preganja vlada, tem večji je vdanost ljudstva do njega, in 4. t. m. so ga polniški volilci postavili celo za kandidata za državni zbor.

Laška. Iz Rima se poroča, da bodo papež v prihodnjem konzistoriju 22. t. m. imenovali 10 novih kardinalov. Med drugimi za to čast odmenjeni so papeževi poslanci Chigi, Falcinelli, Oreglia in Franchi, dalje avstrijska nadškofa Simor in Tarnocy, Pariški nadškof Guibert in Kambrški nadškof Regnier.

Kongres ameriških zedinjenih držav se je 2. t. m. pričel. Prezident Grant v svojem poročilu reče, da je l. 1872 ostalo 43 milijonov, s katerimi so plačali nekaj državnega dolga. Finančne krize bodo toliko časa mogoče, dokler se papirnati denar ne bode izplačeval s kovanim. Kongres naj resno pretresa, kako bi se to najlože in najhitreje zgodilo. — O ladiji „Virginius“ pravi, da se bode reč rešila mirno in častno za oba naroda. Dalje naznanja, da se je začela odpravljati kupčija s sužnji, le na Kubi se sužnost še nahaja, pa upati je, da bode tudi tam kmalo odpravljena.

Vlada je izvedila, da se ji bodo „Virginius“ in ostali jetniki izročili v 10 dneh. Novejši telegram pa dvomi, da bi Kubanske gosposke hotele ladijo nazaj dati. Državni tajnik za mornarstvo zahteva od kongresa 5 milijonov za mornarstvo. — Predlog Kubanskim upornikom pripoznati vojskovalno pravico, je bil po vladinem predlogu zavržen.

Kubanski namestnik Španske vlade pravi, da ni res, da je mislil odstopiti.

Iz deželnih zborov.

Spomenica, katero nameravajo koroški Slovenci izročiti deželnemu zboru, se glasi:

Visoki deželni zbor!

Že celih 25 let se nam Slovencem obljublja, da dobimo tiste narodne pravice, ki jih uživajo naši sosede Nemci. Poglavitne poglavitne postave od leta 1867 pravijo v §. 19, da imajo pred postavo vsi avstrijski narodi enake pravice in da so v šoli, v vradnijah in v javnem življenju vsi jeziki ravnopravni. Prosili in tirjali smo, naj te postave in pravične

besede stopijo s papirja tudi v življenje, — prosili in tirjali smo to v taborih, pri katerih se je slovenskega ljudstva zbralo na tisoče, prosili in tirjali smo to v zborih naših društev, po časopisih — slovenskih in nemških — pa vse je bilo zastoj. Veselilo nas je toraj iz celega srca, da se je poslanec Velikovskega okraja v deželnem zboru za to poganjal, naj se Slovencem stenografični zapisniki deželnega zbora pošiljajo tudi slovenski, naj se šolam po slovenskih krajih učni pripomočki dajejo tudi slovenski, itd. Pa vse je bilo zastoj. Tudi naše politično društvo „Trdnjava“ je deželnemu zboru podalo prošnjo, naj se djansko vpelje postava zastran narodne ravnopravnosti, pa kateri Slovenci dobimo v šolah in vradnijah tiste pravice, ki jih imajo Nemci. Deželni zbor pa je to pravično tirjatev spodbil in trdilo se je celo, da mi Slovenci na Koroškem take postave zastran narodne ravnopravnosti ne potrebujemo, da! da je še celo nočemo. Temu pa ni taka! Da se toraj visoki deželni zbor ne moti, temuč zvé resnico, našo voljo in željo, tirjamo mi spodej podpisani, naj se vpelje postava zastran narodne ravnopravnosti, po kateri mi Slovenci zadobimo ravnopravnost v šolah in vradnijah, pa tudi pri volitvah poslancev za deželni in državni zbor.

To je naša poglavitna tirjatev!

Da se ona prej spolni, želimo in povdarjamo:

1. Naj visoki deželni zbor nam Slovencem stenografične zapisnike svojih sej pošilja tudi v slovenskem jeziku, da vsaj zvemo, kaj se govori in sklepa v našem deželnem zboru o nas in naših zadevah.
2. Naj visoki deželni zbor sklene, visoki c. kr. vladni naročiti, da zaukaže to-le:
 - a) Po šolah se slovenski otroci od začetka podučujejo skoz in skoz slovenski, in še le potem, ko znajo dobro slovenski brati, pisati in računati, učijo se tudi nemškega jezika.
 - b) Slovenskim otrokom se morajo šolske bukve in učni pripomočki dajati v materinem jeziku.
 - c) Postave, deželne in državne, naj se pošiljajo slovenskim sosesčinam slovenski, kakor se nemškim pošiljajo nemški.
 - d) Po slovenskih okrajih se smejo le vradniki postavljati, ki so slovenskega jezika v besedi in pisavi dobro zmožni.
 - e) S Slovenci naj se po vsih vradnijah, sodnijskih in denarnih, obravnuje vse po slovensko.

doz daj ko je od tistihmal že več kakor leto preteklo, še nihče ni podstopil po golih kolenih tje romati, in reči smemo, da se to tudi nikoli zgodilo ne bo.

Kaj pa k temu porečete? „Sv. mož“, ker ga ni hotel menda nihče drugi, se je sam takole povzdignil: „Jest sem več kakor papež in kakor vsi duhovniki!“

To tedaj so Vam nauki tega brezverskega človeka; če bi ne bila reč sama na sebi neumna in pregrešna, bi Vam hoteli povedati še marsikaj v tej zadevi, toda za zdaj naj bo tega dovolj. Ker bi pa marsikdo utegnil vprašati, zakaj sodnija to pripušča, naj še omenimo, da sta bila Fraternik in njegova družnica, zavoljo tih sleparstev že večkrat v zapor djana, in ni dolgo od tega, da je iz ječe prišel, v katero je bil za tri mesece obsojen, pa on za to nič ne porajta, ter še vedno nadaljuje svoje početje.

Spisali smo ta članek v poduk in v svarjenje, ljudem, kateri morebiti temu ali enakemu sleparju zaupajo. Povedali smo naj bolj

Visoki deželni zbor! Nas Slovencev je na Koroškem dobra tretjina: mi plačujemo cesarske davke, kakor Nemci; mi plačujemo za deželne in srenjske potrebe, kakor Nemci; mi dajemo tudi svoje sinove za vojsko, kakor Nemci — mi Slovenci nosimo torej z Nemci enaka bremena; pravično in postavno je, da uživamo tudi enake pravice. Upamo, da ta naša prošnja ne ostane glas vpijočega v puščavi.

Dopisi.

Iz Koroškega, 6. dec. Dragi, dobro nam došli „Slovenec“! Iz priložene vloge, pripravljene za visoki koroški deželni zbor, blagovoli povzeti, kako se nam Slovencem na Koroškem godi zastran našega maternega jezika. Naši nemškutarji nas hočejo po vsi sili in o vsaki priložnosti v žlici vode vtiniti, in ko bi mogoče bilo, néme storiti; v lažeh so tako izurjeni, da ni mogoče, da bi bolj prepredeni bili. Slovenščino v šolah napredovanju mladeži na kvar tako zatirajo, da mora pamet upasti vsakemu pametnemu. Šematizem Krške škofije kaže na tanko, ktere fare so čisto slovenske, v katerih se slovensko pridigova itd., in Bog varuj, ako bi duhovni pastirji začeli nemško pridigovati v tih duhovnijah, kmalo bi bilo pritožeb na kupe. Šole pa za čisto slovensko mladež, ki nemške besede ne ume, nemčurji hočejo ponemčiti!?

Sirotinskim otrokom se pošiljajo skoro skoz in skoz le nemške knjige, še katekizmi, ki se potem celo leto valjajo nerabljeni po šolskih oknih; in vendar vpijeje nemškutarji, da ljudstvo tirja nemške šole! — Kako se pa to godi? V šolsko predstojništvo se volijo vedidel le nemškutarji, ako pa kateri to še ni, ga kmalo prerodé, ter mu pravijo: „Wirst ja doch kein dummer Windischer sein wollen?“ in brez pomisleka jim sede na nemčurske limanice. Ti ljudje potem govore za cele fare in soseske, drugod se jim rado verjame, in to je potem: Vox populi!? — Sapienti pauca.

Iz Gradca, 6. grudna. Kakor „Gospodar“ povdarjal je tudi „Slovenec“ že večkrat potrebo katoliško-političnih društev v naši domovini. V spodbudo narodnjakom slovenskim naj povem nekatere besede o takih društvih pri Nemcih. — Kje je podlaga in moč nemških federalistov? Ne le z velikim žrtvami ustanovljeni časniki, marveč tudi — in še boljše politična društva so jim podlaga in moč.

Poglejmo na Tirolce in Predarelce. Skoro

poglavitne reči, da bi občinstvo tim lahkeje spoznalo to očitno sleparstvo. Spisali smo jih pa tudi za taiste, kateri vedo za ljudi, ki takim sleparjem zaupajo, da jih bode na telesu ozdravil, med tem ko jih umori na duši; to edino želimo, da bi se o tej reči podučili, ter sprevidili vidno sleparstvo tega „zdravnika“, kateri namesto da bi si pošteno z delom svoj kruh služil, le na denar in blago drugih preži, in gleda kako bi si ga prisvojil. Nismo pa pisali teh vrstic samo za Tržaške prebivalce in okoličane, temveč sploh za vse ljudi, posekno pa za Slovence, ker smo slišali, da tega sleparja vabijo tudi na Kranjsko in še celo v Ljubljano oni, kateri sami k njemu v Trst priti ne morejo.

Čitatelji bodo lahko spoznali to sleparijo in podučevali tudi druge ljudi o tej reči, da bi se vedili varovati sleparjev, ako jim je kaj mar za zveličanje njih duš in za njihovo premoženje.

ko bode dobil dvanajst mladenčev, se bo njegov nauk začel očitno učiti. To pa se nikoli ne bo zgodilo, ker je po tako dolgem delovanju komaj dobil enega samega mladega lahkomišljenca, kateri njemu veruje.

Zdaj pa še nekaj prav smešnega. „Sv. mož“ namreč uči, da on nikdar ne bo umrl. Ali ste že kdaj tako slišali? In vendar mu njegovi privrženci tudi to verjejo.

Tudi njegov „mladi apostelj“ se je od njega že marsikaj naučil, česar pa tukaj le površno omenjamo. Ko ga je prišla neka soročnica obiskat in skušala pregovoriti ga, da da bi zapustil te zmote, ga je ob enem tudi prosila, naj ji pokaže njih kapelo. Pa tega ni hotel storiti, ter ji je odgovoril: da bodo spokorniki k nji dohajali po nagih kolenih, da bi le videli njih kapelo, pa prišli bodo le do vrat, notri pa bo malo kdo spušen. In „sv. mož“ je še pristavil: „Sam škof bodo s procesijo k nam prišli, toda v kapelo ne bodo šli. Ali ste kaj tacega že slišali? To mora biti res imenitna in krasna kapela! Vendar se pa

v vsaki župniji imajo svojo „kazino“; ondi se shajajo ob nedeljah, čitaje časnike in pogovarjaje se o občinskih in državnih zadevah. Domači duhovniki so jim vodje in svetovalci. Tu se pripravljajo na vsako volitev, od tod njih složnost in pogumnost. Pri njih je sramota, ne biti ud „kazine“, — najveljavniši možje si štejejo v čast, če so izvoljeni v njen odbor.

Poglejmo na Gornje Avstrijsko. Kakor mreža, razpeto je velikansko katoliško-politično društvo po celi deželi, in šteje nad 20.000 udov. Kakor se dá parola iz njegovega glavnega mesta Linca, kjer ima odbor svoj sedež, tako se gane in voli ves kmečki stan; vsa strastna prizadetja liberalne stranke, to veliko falango razdreti, so izgubljena. Danes v tem, juter v onem kraju ima društvo svoj zbor (Wanderversammlung), na tisoče pride naroda, in dobi poduk in navdušenje za svoje pravo in vero po izvrstnih govornikih.

Poglejmo na nemško Štajarsko. V okoli sedemdeset politično-konservativnih društev stoji zedinjenih nad 12.000 možakov, cvet kmečkega stanu. Društvo v Grafendorfu šteje nad 1000, društvo v Štradnu nad 600 kmetov, celó v radikalnem Gradcu je društvo — z večino meščanov — ki ima nad 600 udov! Od ktere dóbe sém so otriesli nemški kmetje jarem liberalizma in volijo le može svojih misli, svojega zaupanja? — Kar imajo svoja društva! Se vé, da tem vrlo na strani stoji tednik „Sonntagsbote“, ktereja prejema v 8000 iztisih. Poznam župnije, v ktere tega časnika roma vsako soboto po 100 in več iztisov. In v kterih krajih je premalo društev, ondi še gospoduje liberalizem. Rečem tedaj še enkrat: bratje Slovenci — v katoliško-političnih društvih je moč naših zanesljivih zaveznikov, konservativnih Nemcev na Tirolskem, Predarelskem, Gornje Avstrijskem in Štajarskem, — bodo naj nam izgled! Med liberalizmom ondi in pri nas ni družega razločka, nego da je pri Nemcih pokazal svoje rogove netere leta poprej, kakor pri Slovencih. Začetek je bil tudi pri njih težek, odgnati ga iz kmečkih hiš; toda polagoma in s stanovitno delavnostjo so blagi prijatelji narodovi zvečma dosegli svoj namen in storili neizmerno koristi.

Zatorej na noge! Delajmo ali po izgledu Gornje Avstrijancev, ustanovimo eno veliko društvo v vsaki slovenski deželi, ali po izgledu nemških Štajarcev, ustanovimo po 1–3 društva v vsaki dekaniji. Ne ustrašimo se zaprek, ktere so še zdaj majhne, čez pet let bo že dosti težje šlo, morda bo že prepozno! Vzlasti v okrajih, v kterih je naša stranka pri slednjih volitvah propadla, — hitro z društvom na dan! Bog daj srečo!

Domače stvari.

(Upravni odbor) „narodne tiskarne“ je imel, kakor „Narod“ poroča, v ponedeljek 8. dec. sejo, pi kteri se je udeležilo 10 odbornikov (7 vnanjih in 3 ljubljanski). Dogotovila se je bilanca do konca septembra 1873. Ob enem se je sklenilo, da se ima bilanca narediti do konca tega leta in potem predložiti občnemu zboru, ki bode meseca januarija ali februarija 1875. I. Narod trdi, da bilanca kaže ugodno stanje podvzetja; nam pa se je zanesljivo pravilo, da je imel odbor veliko opraviti, predno je sestavil „ugodno“ bilanco in ima največo zaslugo pri tem g. M. Pirc iz Kranja. Gospode delničarje že zdaj prosimo, da naj svoje delnice in svoja pooblastila blagovoljno pošljejo vredništvu „Slovenca“, da pridobimo pri zboru kolikor mogoče glasov.

(80 revnih šolskih otrok) je 7. t. m. v čitalnični dvorani katoliška družba obdarila z novo zimsko obleko. Pričujoče so bile gospé in gospodičine, ki so obleko izdelovale, in lepo število drugih dobrotnikov. Govorila sta g. dr. Vončina in g. Močnik, ki sta otrokom na srce pokladala pridnost in hvaležnost do dobrotnikov. Kakor vsako leto, so tudi letos radodarni peki poslali lepih štruc, ktere so se po končani slovesnosti otrokom razdelile.

(Včerašnje veselice) v katolski družbi v spomin cesarjeve petindvajsetletnice se je vdeležilo toliko ljudstva, da je prostora primanjkovalo in se jih je več moralo domu vrniti. Po slovesnem govoru dr. Coste, v kterem je pripovedoval, kako je Franc Jožef cesar postal in kako je 2. t. m. sprejel deputacijo kranjsko, ki mu je v imenu deželnega zbora čestitala za petindvajsetletnico, pričela se je tombola, ktera je dala 98 gold. 53 kr. čistega dobička, ki se obrne za stroške, ktere je katoliška družba imela za obleko revnih šolskih otrok.

(V franciškanskem samostanu) je pretekli petek umrl brat Volbenk Klemen v 39. letu svoje starosti. Od leta 1855. redovnik, je bil ranjki zadnje tri leta organist v tukajšnji farni cerkvi pred mostom, ter si je v tem svojem poslu z nevtrudljivo delavnostjo in marljivim napredovanjem za cerkveno glasbo pridobil velike zasluge. Da-si priprost mniški brat, je imel tako olikan okus za klasično cerkveno muziko, kakoršen se le redkokrat nahaja. Iz dragocenih Proske-tovih del „Musica divina“ in „Selectus novus“, ktere so na njegovo prošnjo v. č. o. gvardijan omislili za cerkveni kor, je za večji praznike rad jemal umotvore glasbenih prvakov prejšnjih stoletij. Akoravno mu je bilo pevskih moči odgojevati večidel prav iz začetka, je v preteklem kratkem času poleg mnogih motetov klasikov Palestrine, Vecchi-ja, Marenzi-ja, Pitoni-ja, Clemens non Papa, Bernabei-ja, Orlanda Lassa in Aneri-ja proizvedil slavne velike maše: „Missa brevis“ A. Gabrieli-jevo, „Missa in Nativitate Domini“ O. Pitoni-jevo in Missa Octavi Toni“ Orl. Lass-ovo. Naj še pristavim iz novejšé dóbe inštrumentalno K. Greith-a op. XIII.

Kdor je imel kdaj priliko partituro teh obširnih, deloma mnogoglasnih (polyphon) skladb pregledati, bo vedel ceniti razumnost in trud ranjega. Se vé, da mu ni bilo mogoče zmiraj enakih skladb rabiti — tega tadi nihče tirjal ne bo, kteremu so današnje splošne glasbine razmere znane. — Nov dokaz, da v samostanih dandanes ni tako mračnjaško, kakor liberalci po časnikih krožijo.

Naj v miru počiva!

(Umrl) je 8. t. m. vrli narodnjak gospod Avg. Moos, c. k. poštni vradnik v Ljubljani. Ž njim zgubi družina predragega očeta, naša domovina zvestega sina in pošta dobrega vradnika. Smrt mu je bila nagla po hudi pljučni bolezni. Bog mu daj večni mir!

(„Učiteljski tovarš.“) ki bodi priporočen učiteljem in duhovnikom, ima v listu 1. t. m. v sebi prav raznotere in mikavne tvarine. Tako je v njem n. pr.: Lenoba in nestalnost; Materina dežela in domovina iz II. berila vaje; Jezikov uk v začetnici; Zemljepisna učila, Apnena perst; Spomin na Dunaj in okolico: Minist. ukaz 9.; avg. Dopisi in novice, razpisi v učiteljskem stanu. —

(Spremembe v duhovskem stanu:) G. Rus France je šel za duh. pomočnika v Šmarten pri Litiji, v Rovte nad Vrhniko novoposvečeni g. Janez Alijančič, v Cirknico pa g. Jožef Erker.

(Knjigi za slovenske šole), ki ji je ministerstvo za bogočastje in uk potrdilo, ste „Slovenska slovnica za prvence“ in „Spisje za slovensko mladino“. Obe je spisal A. Praprotnik, ravnatelj I. mestne šole v Ljubljani, in je posebno 3. natis „Spisja“ skoro popolnoma predelal in vredil po najboljšem učilu, po kterem se učenci brez truda — kakor igraje — učé pravilno govoriti in spisovati v maternem jeziku. Priporočamo ji tedaj vsem slovenskim ljudskim šolam. „Slovnica“ dobiva se pri tiskarju g. Millicu, „Spisje“ pa pri bukovezu g. Gerberju.

(Davkar Pajer,) ki je c. kr. blagajnico ogoljufal za 23 tisoč goldinarjev, je bil včeraj od deželne sodnije obsojen na 7 let težke ječe. Državni pravdnik je predlagal 8 let. Obsojencu se je zdela kazen previsoka in je na višjo sodnijo rekuriral.

Razne novice.

— Na Dunaji so zasačili te dni zvito goljufico, ktera si je prisvojila priimek: vdova grofinja Nyary, je pa vdova nekega slikarja, zarad goljufije prej že kaznovana. To ime in plemeniti stan si je prisvojila iz tega namena, da je brez dela živela od miloščine, ktero je dobivala po prošnjah do bogatih plemenitašev in celó do cesarske rodovine. Znesek, ktereja je bóje na ta nesramni način prejela kot podporo, je prav velik, ker je goljufija več let trpela. Zadnji čas pa jo je policija skrivno nadzorovala in tako je prišla njenemu početju na sled. Zdaj je izročena sodniji.

— Poštna ladija „Ville de Havre“ je 15. novembra odjadrala od New-Yorka proti Parizu, kar se 22. o lepem vremenu na visokem morji angleška železna ladija „Loch Earn“ iz Glazgova zaleti va-njo s tako silovitostjo, da se poštarica v 10–12 minutah potopi in ž njo vred pogine do 226 ljudi. Štirindvajset ur po ti nesreči priplava po tisti poti ameriška barka „Tremountain“ in otme še 88 oseb ter jih pripelje v Cardiff. Upati je, da se jih je še kaj otelo po rešnjih čolnicih. Žalostno je bilo, kako so v Parizu izvedevši grozno nesrečo, popraševali ljudje po svojih ter obsipali hišo, kjer biva „Compagnie transatlantique“. „Ville de Havre“ je veljala 5 milijonov; v Londonu je bila zavarovana za 1½ milijona, v Parizu za 2 milijona frankov.

— Pariški vikši škof svojemu duhovstvu menda naznanja, da od prve postne nedelje, t. j. od 22. sveč. 1874, je po vsih cerkvah njegove škofije rimska liturgija (obredoslovje) zapovedana. — „Narod“ to reč s težkim srcem naznanovaje, je globoko iz usmiljene duše zdihnil: „Ubogi drugoverci.“ „Narod“ ima neko želo, ki ga po gadje žéne pikniti katoliško reč, kjerkoli bi bila prilika. Misli, ne mara, da to zadeva res kake drugoverce, luterane, če ne celo judov samih? Odziv na njegov zdihljaj bi utegnil se glasiti: Ubogi čitatelji, ki iz „Naroda“ verske novice zajemajo. — Znano je, da v katoliških obredih so nektare različnosti po raznih krajih, in to brez škode sv. vere, kakor n. pr. katoliški Grki imajo čisto drugačno liturgijo; bolj pa ko se tudi v obredih zlagajo, lepši je edinost vesoljne Cerkve. Ako je toraj pariški nadškof sklenil male različnosti v cerkvenih opravilih odstraniti in se ravnati popolnoma po rimskih šegah, je to v svojem oziru tako hvale vredno, kakor pri „narodovcih“, ako se poganjanjo za zedinjeno Slovenijo.

— Pri volitvi v obč. zastop v Vuzenicah 29. nov. so slovenske kmečke občine srečno

zmagale. Ker še niso kmečke občine iz trga postavno izločene, so kmetje še s tržani volili. Kako malo zaupanja da pa kmetje do liberalnih tržanov imajo, so pokazali s tem. da so od prvega odbornika do poslednjega namestnika same slovenske kmete si izvolili. Torej pridejo nemškutarski tržani pod slovenskega predstojnika! „Purgarje“ to strašansko peče, torej utegnejo pri glavarstvu moledovati za ovrženje volitve, kar pa ne bo tako lahko, ker manjka postavnega uzroka za to. (Sl. Gosp.)

— V Šopronu (Oedenburg) unstran Litave so „kazarinji“ 25letnico cesarjevo obhajali kakor v Ljubljani tostran Litave, le s tem razločkom, da so tukaj ongavili s pestmi, tam pa s sabljami. Nekteri nemški mladiči so velévali si igrati „die Wacht am Rhein“ in so tedaj po svoje razgrajali, ogrski častniki so med tem pri sosednji mizi pa žvižgali in ropotali z ostrogami. Po nekterih igrah stopi neki Bagnovec k godcem, vrže ponosno pred nje petak, češ, naj se zagode zopet „die Wacht am Rhein“. Tedaj pristopi častnik nadporočnik, prime prusoljubnega mladiča ter ga hoče pri vratih ven potisniti; ta pa se mu postavi in ga prav občutljivo zavrne. Zdaj je ogenj v strehi; vojaška čast je razžaljena. Častnik potegne sabljo, ter maha po nasprotniku nevojaku, kateri po sreči dobi le neko rano v obraz. Vsa družba je bila nejevoljna, in to po pravici. Sablja bodi pri takih prilikah častno orožje, ne pa za tepež z neoroženimi. Sicer so častniki sploh bolj domoljubni; tujci naj bi pa domoljubja nikar ne dražili. Da so poredneži koj razvpili, da bo zdaj za tega voljo vojska s Prusi, kakor v Ljubljani s Francozi, se vé da!!

— Z Gorenjskega se nam piše, da se je o cesarjevi petindvajsetletnici neki tudi v Kranji godil mastni škandal z „Wacht am Rhein“ pri večerni veselici v Dolenčevi gostilni, kjer je bil zbran cvet nemčurski in vradniški. Dr. Kocuvan, pravijo, je demonstrativno zapustil to družbo ter iz hiše šel.

— Kakor izvemo, umrl je preteklo soboto v Ipavi znani nasprotnik naše stvari in hud agitator dr. Spazzapan. — Ker je bil očten zasmehovalec katoliške vere in neki nikdar ni šel v cerkev, in še na zadnjo uro ni prejel sv. zakramentov, so mu odrekli cerkveni pogreb. Naj v miru počiva!

— Cerkevni rop. V noči od 18.—19. listopada je ropar v farno cerkev v Solčavi vdrl, razbil škrinjico pri stranskem altari in denar pobral. Škrinjice pri velikem altari pa ni mogel streti. Največ škode napravil je pri svečah. Poslužil se je pri roparskem poslu krampa iz mrtvašnice. — V teh krajih je to redka prikazen. Če bodo pa večkrat še prišli ob volitvah liberalni hujskalci sem, se utegne tudi v Solčavi vgnjezditi liberalizem, ktere ga si priprosti in surovi ljudje tolmačijo, da je zdaj vse „frej“! (Sl. Gosp.)

— Strašna nesreča se je 7. t. m. zgodila na železnici med Karlovcem in Reko. Silovita burja je butnila celi vozovlak s železnice doli, le mašina, od ktere so se vozovi odklenili in v Kupo se prekucnili, je ostala na železnici; sliši se, da je 5 ljudi mrtvih obležalo, nad 20 pa več ali manj ranjenih. To je prvi primerljaj po siloviti burji, pa menda zato, ker železniška cesta ni dosti trdna sèm ter tjà, pa tudi vetrovnih zavor nima. — Med težko ranjenimi je neki tudi profesor Novotny iz Zagreba.

— Na Gornjem Avstrijskem je umrl nagle smrti znani baron Weichs, glavna podpora

ustavoverne stranke v državnem zboru. Ker je bil konfesijonslos, se je branil škof pokopati ga dati po katoliški šegi in zarad tega je bil velik hrup po židovskih časopisih.

— Iz Noršinec se nam piše: V torek 2. decembra, ko se je povsod 25letnica cesarjeva obhajala, smo tudi tukaj imeli ob devetih slovesno sv. mašo, ki so jo brali gosp. Suhač, nekdanji Ljutomerski kaplan, ki so pa zdaj v pokoju. Vdeležilo se je mnogo ljudstva in c. kr. služabnikov. Prišli so tudi Ljutomerski „fajerberi“ s svojimi čakami in z zastavo, ktera se je po sv. maši blagoslovila; med blagoslovljenjem so se nekteri odkrili, nekteri pa ne. Ko ta slovesnost mine, se podajo v Lorberjevo gostilnico, in se tam prav dobro imajo. A komaj se dan nagne in „Ave Marijo“ odzvojni, začne plat zvoná biti in kar vidimo Hönigmanove hleve v ognji. „Fajerberi“ popusté vse in hité gasit. Z njihovo pomočjo se je vbrnilo, da se ogenj ni dalje razširil; k sreči tudi ni bilo nobenega vetra. Tudi sosedna brizgalnica hitela je na pomoč, pa ker je že vse pogorelo, šla je nazaj. Ta požar je že tretji, ko gasilno društvo obhaja kako veselico, in skoraj bi človek mislil, da si kdo s tem dela veselje, da gasilce razkropi.

— V Kamniku bode imela narodna čitalnica 14. t. m. ob 4. uri popoldne občni zbor, pri katerem se bode volil tudi nov odbor. — Vljudno se vabijo vsi gg. družbeniki k obilni vdeležitvi. Odbor.

— Župan za mesto goriško K. Perinello, ki je bil po odstopu grofa Coroninija od staršinstva izvoljen, je potrjen od vlade. (Glas.)

— Iz Jure se piše „Luzernskemu Vaterlandu“: „V nedeljo, 16. novembra, je bila v Delsbergu vpeljava upornega katoliškega župnika Portaz-Grassis-a. Osem dni poprej je občinski zbor v Delsbergu sklenil, cerkvenih ključev ne iz rok dati. Gospod Ceppy, predsednik cerkvenega predstojništva, je bil na to v ječo peljan in vse cerkveno predstojništvo je bilo odstavljeno. Cerkevna vrata so mogli tedaj ulomiti. Skoraj dva dni je ključar pod varstvom dveh orožnikov razbijal ključavnico. Vrata v žagrad se niso dale odkleniti z nobenim ključem in so jih mogli prav ulomiti. Pri vpeljavi gospoda Portaz-Grassis-a je bilo 200 oseb pričujočih. Potem je bilo veliko obedovanje v mestni hiši. Dobro jedí so novovpeljanemu tako disale, da so bile večernice še le ob štirih. Zvesti katoličani v Delsbergu so pa ta dan razodevali ginljiva znamenja svoje vdanosti do cerkve. V bolniški kapeli je bilo polno vernih pri treh svetih mašah, ki so se v njej brale.

— Iz Slavinske fare na Notranjskem se nam piše: „Čudili smo se, bravši v razdražbe delajočemu „Sl. Narodu“ dopis iz naše fare, v katerem se čast. gosp. Erjavec in od vsih spoštovani gosp. župnik nesramno žalita, češ, da sta ona kriva, da je moral čast. gosp. Gorenjec proč od nas. Mi smo vse gospode enako radi imeli, kakor spoštujemo tudi naslednika gosp. Gorenjca, toraj je vse, kar se je v tem obziru pisalo v „Slov. Narodu“, popolnoma izmišljeno.“ — To nam poroča eden v imenu vsih farmanov.

— Volk, ki se je že dalj časa klatil po Gorenjskih planinah, in ljudem veliko škode naredil na blagu, je 4. t. m. nek gojzdarski čuvaj iz Gorjuš blizo Kaplenka ustrelil.

1. t. m. pa je ustrelil nek kmet v spodnjem Logu na Kočevskem (Unterlag) silno velikega volka, ki je še s šestimi tovarši tamojšnjim prebivalcem drobnico klal. Gostilni-

čar Janez Verderber ga je od strelca kupil ter podaril Kočevski gimnaziji.

Umrli so :

3. dec. Ivana Polcher, žena cestinarja, 62 l., za jetiko.
4. dec. Jakob Tomec, mešetar za les, 38 l., za boleznijo v možganih.
5. dec. Brat Wolfg. Klemen, francižkan, 39 l., za jetiko. — France Dovič, urarski pomočnik, 19 l., za mrzlico. — Uršula Remškar, vdova cestnega delalca, 76 l., za mrtvoudom.
6. dec. Jože Komar, gostilničarja otrok, 2 l., za kozami.
7. Helena Zupan, kramarica, 58 l., za spri-dom spodnjih delov života.
8. dec. Avgust Moos, c. kr. poštni vradnik, 42 l., za pljučno vodenico. — Franciška Grošelj, dekla, 22 l., za vročinsko boleznijo.
9. dec. Ludovik Bauer, rokovičar, 46 l., za oslajbljenjem. — Johana Jakše, učiteljska vdova, 71. l., za jetiko.

Razpisana je :

Schellenburgova štipendija za gimnazijske dijake (49 gl. 94 kr.); prošnje se vložé do konca decembra t. l. pri deželnem odboru kranjskem.

Razpisano :

Služba računskega oficijala pri c. k. borštni in doménski direkciji v Gorici. Prošnje se pri nji vložé do konca t. m. Prosilci morajo znati nemški, laški in če mogoče tudi slovenski jezik.

Telegrafične denarne cene

9. decembra.

Papirna renta 69.85. — Srebrna renta 74.40. — 1860letno državno posojilo 103.—. — Bankine akcije 1008 — Kreditne akcije 240.—. — London 113.70. — Srebro 108.75. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleonsd'or 9.10.

Denarstvene cene.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.75	70.10
5% renta v srebru	74.20	75.30
Srečke (lozi) 1854. l.	96.—	96.50
„ „ 1860. l., celi.	103.25	103.75
„ „ 1860. l., pol.	109.50	110.—
Premijski listi 1864. l.	133.50	134.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	85.—	89.—
Ogerske po 5%	75.—	75.75
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	77.—
Sedmogradske po 5%	73.—	73.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	1010.	1020.
Unionske banke	113.—	113.20
Kreditne akcije	241.50	242.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	890.—	895.—
Anglo-avstr. banke	140.—	140.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	170.50	171.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.—	117.—
„ 50 „ „ „	—.—	53.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „ „	34.—	35.—
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	—.—	23.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	31.50	22.—
St. Genois „ 40 „ „ „	22.50	21.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.—	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.40	5.41
Napoleonsd'or	9.10	9.11
Srebro	108.75	109.—

Zemljemerec

se priporoča za izmero večih in manjših zemljišč, popravo mej, razdelitev gozdov in pašnikov in za druga tehniška dela.

Več se zvé v hiši št. 37. na narodnem trgu v III. nadstropji. (16—3)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.